

Justitsministeriet er enig med Advokatrådet, Dommerforeningen og Rigsadvokaten heri, og foreslår derfor ikke ændring af retsplejelovens § 731, stk. 1, litra i.

I mange af de sager, hvor det kan komme på tale at fremme domsforhandlingen i tiltaltes fravær i medfør af § 847, stk. 3, nr. 4, vil den tiltalte i forvejen have fået beskikket en forsvarer.

I de sager, hvor den tiltalte ikke forud for domsforhandlingen har fået beskikket en forsvarer, vil sagen fortsat kun kunne behandles i medfør af § 847, stk. 3, nr. 4, hvis der først beskikkes en forsvarer for den udeblevne tiltalte.

3.3.7. Anke og genoptagelse

Som nævnt under pkt. 3.1. foreslår Advokatrådet, Dommerforeningen og Rigsadvokaten, at en tiltalt, der dømmes som udebleven, skal have et ubetinget krav på at få sagen genoptaget, hvis begæringen fremsættes inden 4 uger fra dommens forkyndelse. Retten bør desuden i op til 1 år kunne give tilladelse til genoptagelse under helt særlige omstændigheder.

Imod at give en person, der er domfældt som udebleven efter § 847, stk. 3, nr. 4, fri adgang til genoptagelse taler, at et større antal sager om genoptagelse i et vist omfang vil kunne opveje fordelene ved indførelse af regler om idømmelse af fængselsstraf ved udeblivelsesdom. Det gælder ikke mindst i det foreliggende tilfælde, hvor byretterne ved genoptagelse vil blive belastet med gentagelse af hele domsforhandlingen med bevisførelse mv. Hertil kommer, at byretten jo allerede én gang har foretaget en vurdering af de førte beviser.

Det forhold, at det fremover vil være muligt at behandle en sag i medfør af § 847, stk. 3, nr. 4, selv om tilsigelsen ikke er forkyndt for tiltalte personligt (jf. pkt. 3.3.5.) taler imidlertid for at udvide muligheden for genoptagelse. I nogle af de sager, som fremover vil kunne fremmes i medfør af § 847, stk. 3, nr. 4, kan det således ikke udelukkes, at tilsigelsen ikke er kommet til den tiltaltes kundskab. Dette kan f.eks. skyldes, at indkaldelsen er forkyndt for personer, der hører til den tiltaltes husstand, jf. retsplejelovens § 157, stk. 1, nr. 2, litra a, uden at disse personer har underrettet den tiltalte om indkaldelsen.

Justitsministeriet er klar over, at en ubetinget adgang til at kræve genoptagelse vil give mulighed for spekulation fra den tiltaltes side. Den tiltalte kan således vælge at udeblive, og hvis udfaldet af straffesagen ikke blev som forventet, kan den tiltalte kræve genoptagelse. Dette kan enten skyldes, at den tiltalte blev

dømt i videre omfang end forventet eller straffet hårdere end forventet. Efter Justitsministeriets opfattelse er det vanskeligt at vurdere, om en sådan risiko for spekulation må anses for at være et reelt problem.

Navnlig som modstykke til, at kravet om personlig forkyndelse af tilsigelsen i disse sager ophæves, kan Justitsministeriet imidlertid tilslutte sig forslaget om, at den tiltalte skal have et ubetinget krav på at få sagen genoptaget, hvis anmodningen fremsættes inden 4 uger fra dommens forkyndelse.

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret samt Politidirektøren i København har i deres høringssvar forholdt sig kritisk til forslaget om, at den tiltalte i alle tilfælde skal have et ubetinget krav på genoptagelse. Det er i den forbindelse bl.a. anført, at der i tilfælde, hvor tilsigelsen er personlig forkyndt, ikke er særlige hensyn at tage til den tiltalte, som vælger at udeblive fra domsforhandlingen. Den fri adgang til genoptagelse bør derfor højest omfatte tilfælde, hvor tilsigelsen til domsforhandlingen ikke er forkyndt personligt for tiltalte. Herudover bør anfægtelse af dommen ske ved anke til landsretten, som det er tilfældet i andre sager, hvor der i 1. instans er sket sædvanlig bevisvurdering og idømt frihedsstraf. Fri genoptagelse i de omhandlede sager indebærer reelt, at den tiltalte vil kunne opnå en realitetsprøvelse i 3 instanser, hvilket findes uhensigtsmæssigt.

Justitsministeriet er enig i, at der, når tilsigelse er forkyndt for tiltalte personlig, ikke er de samme hensyn at tage i relation til at sikre tiltalte ubetinget adgang til genoptagelse, som når personlig forkyndelse ikke har fundet sted.

Den foreslåede ordning hviler imidlertid på en samlet afvejning af ønsket om at undgå ressourcspild overfor hensynet til den tiltaltes ret til at være til stede under domsforhandlingen i alle instanser. I denne samlede afvejning indgår den fri mulighed for genoptagelse med betydelig vægt.

Med henblik på at sikre, at der gennem den øgede anvendelse af udeblivelsesdomme i straffesager opnås den tilsigtede ressourcebesparelse, vil Justitsministeriet dog – efter en gennemførelse af lovforslaget – nøje følge udviklingen i antallet af udeblivelsesdomme og genoptagelsessager. Justitsministeriet vil med henblik herpå anmode Rigsadvokaten om at udarbejde en rapport om udviklingen på området, således at rapporten kan foreligge, når de nye regler har været i kraft i 2 år.

Hvis de betænkeligheder, som Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret samt Politidirektøren i København har givet udtryk for i deres høringssvar, viser sig at være velbegrundede, vil Justitsministeriet over-